

De Muntel Geldersedam 41-44, Twaalfmorgenstraat 83

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, C-1173, 1174	Bouwjaar : 1930
Eigenaar : Vereniging van Eigenaren Geldersedam 41 en 42. Vereniging van Eigenaren Geldersedam 43-44	Architect : E. Nijsten
Twaalfmorgenstraat 83	Oorspr. functie : woningen
Huidige functie : woningen	

Verbouwingen :	
Archief : Cultuurhistorische Inventarisatie 's-Hertogenbosch, deel 4 De Muntel (1990), p. 28.	

Beschrijving

Algemeen:

Het pand is gelegen op de hoek van de Geldersedam en de Twaalfmorgenstraat. Het gebouw omvat vier niveau's: begane grond, eerste verdieping, zolder en een moderne kunststof opbouw. Het bouwdeel aan de Geldersedam is voorzien van een met daktegels gedekt mansardedak. Het bouwdeel aan de Twaalfmorgenstraat heeft een bakstenen tuinmuur en is voorzien van een met daktegels gedekt zadeldak.

Voorgevel:

De symmetrische en op de Geldersedam georiënteerde voorgevel is voorzien van een trasraam in donkere stenen. Het overige muurwerk is in gele bakstenen opgemetseld. De gehele gevel is gemetseld in een verband met om-en-om één laag met alleen maar strekken en één laag met twee strekken, een kop en weer twee strekken. De overgang van het trasraam (platvol gevoegd) naar het bovenliggende werk (verdiept voegwerk), is geaccentueerd met een terugliggende laag metselwerk. Het trasraam loopt door in de tuinmuur ter rechterzijde van de

Voorgevel aan Geldersedam

gevel. De toegang tot de tuin is recentelijk ingebracht.

Op begane grond niveau bevinden zich twee dubbele boogruggen rondom een verdiepte portiek. De boog bestaat uit smalle, gele bakstenen afgewisseld met keramische tegels. In de portiek bevindt zich een dubbel deurkozijn met daarin twee oorspronkelijke deuren en een bovenlicht. In het bovenlicht van nummer 41 is het oorspronkelijke glas-in-lood raam nog aanwezig. De onderdorpels zijn van hardsteen. In de portiek is aan weerszijden van het deurkozijn een hardstenen brievenbus ingemetseld. Links en rechts van de dubbele portiek bevindt zich een samengesteld venster. Het oorspronkelijke kozijn is nog deels aanwezig; tijdens een renovatie zijn de oorspronkelijke kozijnen verdwenen achter een

kunststoffen voorzetkozijn. De vensteropening is aan de onderzijde voorzien van een bakstenen onderdorpel. Het brede raam (van oorsprong bevond het raam zich in het gevelvlak) is voorzien van een smaller en beduidend minder hoog onderraam dat zich verdiept in het gevelvlak bevindt.

De gevel is zowel ter linker- als ter rechterzijde voorzien van een topgevel. Deze gevel is op eerste verdieping- en zolderniveau risalerend uitgevoerd. Het risalerende vlak is aan de onderzijde voorzien van een rollaag. Het kunststofkozijn op eerste verdieping- en zolderniveau is een recente vernieuwing. Mogelijk bevinden zich achter deze kozijnen de oorspronkelijke houten kozijnen. De geveltop is voorzien van vlechtingen en decoratief metselwerk. De steile dakhelling is voorzien van een afdekking in de vorm van een laag strekken en koppen. De laag strekken is enigszins teruggelegd.

Boven de portieken bevinden zich op eerste verdiepingsniveau twee ondiepe 'schijnbalkonetjes' die van elkaar gescheiden worden door een strook muurwerk voorzien van een hardstenen bol als afsluiting. Het muurwerk achter de balkonnetjes is voorzien van twee kunststof kozijnen. Het muurwerk wordt afgesloten met een bakgoot die op de risalerende topgevels is omgecornist. Het mansarde dak is ter plaatse van de knik in het dakschild voorzien van twee kleine dakkapellen. Deze dakkapellen hebben

Detail ingangspartij nrs. 41 en 42

Zijgevel Twaalfmorgenstraat

een venster met twee kunststof ramen waarvan er één vallend uitgevoerd is.

In het vierde kwart van de twintigste eeuw is ter hoogte van de nok van het mansardedak over de gehele breedte een kunststof opbouw aangebracht.

Linkerzijgevel:

De linkerzijgevel gaat schuil achter het naastgelegen pand Geldersedam 40.

Rechterzijgevel:

De rechterzijgevel is georiënteerd op de Twaalfmorgenstraat en omvat de voorgevel van het pand Twaalfmorgenstraat 83. Het muurwerk is identiek aan het muurwerk in de voorgevel. Ter linkerzijde bevindt zich op eerste verdiepingsniveau een betonnen balkon met ijzeren balkonhek. Het balkon steekt aan de linkerzijde door, het balkonhek is in de voorgevel omgezet. Het balkon is toegankelijk via een vernieuwde, kunststofdeur. Rechts van deze deur bevindt zich een uitgemetselde schoorsteen. Het muurwerk rechts van deze schoorsteen is op begane grond niveau voorzien van drie kunststof vensters. De vensteropeningen zijn voorzien van een bakstenen onderdorpel met daarop een keramische afdekking. Achter de kunststof vensters gaan mogelijk de oorspronkelijke houten kozijnen schuil. Uiterst rechts in de gevel bevindt zich de nog oorspronkelijke voordeur. Deze deur is voorzien van een betonnen afdak met daarboven enkele glazen bouwstenen. Het muurwerk op eerste verdiepingniveau ligt enkele centimeters voor het gevelvlak op begane grondniveau. Op eerste verdiepingniveau bevinden zich eveneens drie kunststof vensters. Uiterst rechts bevindt zich een toilet-raam en een schoorsteen. De vensteropeningen zijn oorspronkelijk en voorzien van een bakstenen onderdorpel. De gevel is afgesloten met een uitstekende bakgoot die ter plaatse van de uit-

gemetselde schoorsteen onderbroken is. Het dakschild heeft vier brede dakkapellen. De dakkapellen zijn tijdens de recente renovatie aangebracht of vernieuwd.

Achtergevel:

De achtergevel is vanaf de openbare weg niet zichtbaar.

Interieur:

Het interieur maakt geen deel uit van deze verkenning.

Redengevende omschrijving

Het pand heeft monumentale waarde vanwege de gevels en de karakteristieke bouwmassa en als ensemble. Twaalfmorgenstraat 83 heeft volgens gegevens van de gemeente 's-Hertogenbosch, afdeling BAM, karakteristieke bijgebouwen die stedenbouwkundige waarde hebben. Beide panden hebben een hoge sociaal- en cultuurhistorische waarde en bouw- en kunsthistorische betekenis om de bijzondere bouwtechniek en belangwekkende elementen en afwerkingen in het exterieur.

Datum verkenning: 26 november 2003
Fotografie: A.G. Oldenmenger
Veldwerk: A.K. Hemmes
en A.G. Oldenmenger
Tekst rapportage: A.G. Oldenmenger